

פרק ראשון משקין בית השלחין

דף ב'

שדה בית השלחין

שדה בית השלחין היא שדה שצריך להשקותה תמיד, ולא די לה במי גשמים, כגון שהיא בהר, ואין מי הגשמים נאספים בה.

ונקראת שדה זו בית השלחין, על שם שהיא יבשה, שכן שלחין הוא לשון עיפות מחמת יובש וצמאון, כמו שנאמר "אֲשֶׁר קָרַד בְּדָרְדָּר וַיִּזְנַב בָּדָד כֹּל הַנְּחָשִׁים אֶחְרִיד וְאַתָּה עֲלִי וְיִגַּע וְלֹא יָרָא אֱלֹקִים" (דברים כ"ה י"ח), ותרגומו "ואת משלהי^א ולאיי, ומשלהי הוא כמו משלחי, שה"א וחי"ת מתחלפות, ונמצא ששלחין הוא לשון עיפות של צמאון.

שדה בית הבעל

שדה בית הבעל היא שדה שאין צריך להשקותה, ודי לה במי גשמים, כגון שדה בעמק, שמי גשמים מתאספים שם ומרוויים אותה.

ונקראת שדה זו בית הבעל, על שם שהיא מיושבת תמיד על ידי שמקבלת כל צרכה, שכן בעל הוא לשון של דבר מיושב שיש לו כל צרכו, כמו שנאמר, "כִּי יִבְעַל בְּחוּר בְּתוּלָהּ בְּעֵלֶיךָ בְּנִיךָ וּמְשֹׁשׁ חֲתָן עַל פֶּלֶה יְשִׁישׁ עֲלֶיךָ אֱלֹקֶיךָ" (ישעיהו ס"ב ה'), ותרגומו, "ארי כמה דמיתותב עולם עם בתולתא [=כמו שמתיישב חתן עם כלה^ב] יתייתבון בגויך בנייך [=יתישבו בך בנייך]", הרי שתרגום של בעל הוא מיושב.

^א יל"ע למה לא נקטו את הפסוק המוקדם יותר, "ויבא עשו מן השדה והוא עיף" (בראשית כ"ה כ"ט), ותרגומו "והוא משלהי". ואפשר משום ששם מבואר שהעיפות היא ענין של רעבון, כמו שאמר, "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי", כלומר העיפות היא סיבה להלעטה, ואם כן העיפות היא הרעב. אבל בפסוק שהביאו בסוגיתנו מבואר, שהעיפות היא הצמא, כמו שפירש רש"י בחומש, "ואתה עיף", עיף בצמא, שנאמר קודם לכן "ויצמא שם העם למים", ונאמר אחרי כן "ויבוא עמלק ... ואתה עיף ...".

^ב שמתמלא חפצו ואינו זז מביתו. [נמו"י].